

Iuliu Hossu, la 140 de ani de la naștere și la 55 de ani de la moarte*

Acad. Ioan-Aurel Pop

Președintele Academiei Române

Se spune că românii știu, în general, despre episcopul Iuliu Hossu (1885-1970), că a fost primul cardinal român, că a prezentat rezoluția de Unire a Transilvaniei cu România de la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918 și că a luptat pentru libertatea credinței sub comunism, spunând celebrele cuvinte: „Credința noastră este viața noastră”. Măcar dacă ar ști românii aceste lucruri și tot am putea fi împăcați și am putea să spunem că nimic din zestrea spirituală a românilor și a lumii nu este pierdut.

Dar Iuliu Hossu a fost un om între oameni, a îndeplinit multe funcții și a avut multe îndatoriri. Nu trebuie să uităm că a fost senator de drept în Parlamentul României, membru de onoare al Academiei Române, fiind beatificat recent de Sfântul Părinte Papa Francisc, sărbătorit în calendar la 2 iunie, alături de ceilalți șase confrăți martiri.

A învățat la un gimnaziu luteran (Gimnaziul Luteran din Reghin), apoi la un liceu romano-catolic (Liceul Romano-Catolic din Târgu Mureș), apoi la școli superioare greco-catolice (la Blaj) și, în fine, la Colegiul „De Propaganda Fide” din Roma, unde a devenit doctor în teologie (1910). A fost hirotonit preot de episcopul Gherlei. A fost pe rând referent, arhivar, bibliotecar, vicar și secretar episcopal la eparhia din Lugoj, colector de bunuri pentru familiile soldaților români mobilizați la Timișoara, voluntar (ca preot militar) în grad de sublocotenent în armata austro-ungară (după moartea unui frate pe frontul rusesc). În decembrie 1914,

patru preoți militari ortodocși și patru greco-catolici au plecat la Viena, cu un regiment însărcinat cu paza capitalei imperiale. Între ei era și sublocotenentul Iuliu Hossu, care a acordat ca preot asistență spirituală militarilor, internaților, răniților. A devenit în 1917 episcop și s-a considerat rămas episcop până la moarte (53 de ani). S-a opus desființării Bisericii Greco-Catolice, a fost arestat și a făcut închisoare ca deținut politic, a avut domiciliu forțat, dar a rămas convins că „Credința noastră este viața noastră”.

Nu a acceptat compromisuri cu regimul comunist, deși i-a sfătuit pe preoți să se supună, ca să rămână împreună cu „turma”, care „nu trebuia lăsată să rătăcească”. Nu a înțeles niciodată de ce unii români puteau rămâne ortodocși, sașii puteau rămâne luterani, ungurii (cu secuii) romano-catolici, calvini și unitarieni, turcii musulmani, evreii mozaici etc., dar alți români nu puteau rămâne greco-catolici. A fost un far al bisericii sale în clandestinitate și a orientat spiritele spre rezistență, răbdare, speranță și iertare. A lăsat în urmă o moștenire despre care se va vorbi aici și care-i va lăsa numele mereu neșters în istoria bisericii unite și a românilor. Chiar dacă din toată viața lui Iuliu Hossu ar rămâne doar rezoluția de unire a Transilvaniei cu România și convingerea că „Credința noastră este viața noastră”, și tot am avea cel mai înalt exemplu de patriotism și de demnitate umană, ale unei personalități de excepție, cu statură românească și europeană și cu un mesaj valabil peste secole.

**Alocuțiune susținută la Sesiunea omagială „Anul Cardinal Iuliu Hossu”
(29 ianuarie 2025, Aula Academiei Române)*